

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Pavla Molka a soudců JUDr. Radana Malíka a JUDr. Barbary Pořízkové v právní věci žalobce: **P. T.**, zast. Mgr. Michalem Halvou, advokátem se sídlem Soběšická 821/151, Brno, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 21. 10. 2022, č. j. OAM-94/LE-BA02-ZA20-2021, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 9. 4. 2024, č. j. 33 Az 36/2022-50,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **nemá právo** na náhradu nákladů řízení.
- III. Ustanovenému zástupci žalobce, Mgr. Michalu Halvovi, advokátovi se sídlem Soběšická 821/151, Brno, **se nepřiznává** odměna za zastupování žalobce v řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Žalovaný rozhodnutím uvedeným v záhlaví neudělil žalobci mezinárodní ochranu dle § 12, § 13, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění účinném do dne 30. 6. 2023 (dále jen „zákon o azylu“), ani humanitární azyl podle jeho § 14.

[2] Žalobce proti tomuto rozhodnutí podal žalobu ke Krajskému soudu v Brně (dále jen „krajský soud“), který ji zamítl rozsudkem uvedeným v záhlaví. Krajský soud se ztotožnil s žalovaným, že žalobcův azylový příběh není věrohodný. Pokud by žalobce měl důvodný strach z pronásledování v Bělorusku (zemi původu), lze předpokládat, že by namísto ilegálního pobytu v různých evropských zemích požádal o mezinárodní ochranu v první bezpečné zemi. Skutečnosti, o jejichž věrohodnosti lze mít v žalobcově případě důvodné pochybnosti, se netýkají pouze marginálních okolností, nýbrž samotného jádra jeho azylového příběhu, tj. souvisejí s jím tvrzeným uvězněním v zemi původu. Žalobcovy výpovědi se liší ohledně okamžiku, kdy naposledy pobýval v Bělorusku, kde měl být uvězněn a vystaven mučení ze strany bezpečnostních složek. Pokud by byl žalobce v Bělorusku podroben mučení či jinému násilnému jednání, byl by bez větších obtíží

schopen označit minimálně rok, kdy k jeho útěku ze země původu došlo. Pochybnosti vyplývaly i z žalobcových vyjádření týkajících se okolností jeho propuštění z vězení a jeho vycestování ze země původu. Žalobce nebyl schopen přesvědčivě vylicit seznam zemí, v nichž po svém útěku z vlasti pobýval, stejně jako nebyl schopen odůvodnit, proč za dobu svého pobytu v těchto zemích nepožádal o mezinárodní ochranu.

II. Obsah kasační stížnosti žalobce a vyjádření žalovaného k ní

[3] Žalobce (dále jen „stěžovatel“) napadl rozsudek krajského soudu kasační stížností, jejíž důvody podřadil pod § 103 odst. 1 písm. a) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“).

[4] Dle stěžovatele projednávaná věc přesahuje jeho zájmy, jelikož se týká pronásledování ze strany běloruských státních orgánů. Metody běloruských státních orgánů zasahují i ostatní žadatele o mezinárodní ochranu, kteří před běloruským režimem uprchli. Stěžovatel ze své zkušenosti ví o několika lidech, kteří byli v Bělorusku silovými státními orgány pronásledováni, zadrženi a mučeni, což pro ně není jednoduché v azylovém řízení doložit.

[5] Krajský soud se dostatečně nezabýval stěžovatelovými námitkami. V žalobě popsal důvody, pro které od něj bylo možné očekávat jisté mezery ohledně časových údajů azylového příběhu. V žalobě přesvědčivě popsal, že celý život cestuje z místa na místo, mění práce a země pobytu, proto není schopen si zapamatovat přesná časová určení mnoha událostí. Jeho život nevypadá jako život obyčejného člověka. Je plný změn a existenčních nejistot, v jejichž víru není podstatné, kdy se co stalo. Na tuto námitku krajský soud nereagoval.

[6] Stěžovatel nesouhlasí s posouzením své žádosti o mezinárodní ochranu jako účelové. Pokud by skutečně účelově žádal o mezinárodní ochranu, zajistil by si azylový příběh natolik konzistentní, že by byl opakovaně schopen uvést data podstatná pro danou žádost. Je absurdní se domnívat, že by si domýšlel podstatné skutečnosti. Pravděpodobnějším proto je, že si podstatné události nepamatuje kvůli tomu, že se celý život přesouvá z místa na místo a z pozice na pozici.

[7] Na závěr kasační stížnosti stěžovatel požádal o ustanovení advokáta, přičemž uvedl, že žádá ustanovit advokáta, který mu byl ustanoven v řízení o žalobě.

[8] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti navrhl její zamítnutí. Rozhodnutí o neudělení mezinárodní ochrany a rozsudek krajského soudu byly vydány v souladu s právními předpisy. Kasační stížnost obsahuje obdobné námitky jako žaloba. Žalovaný nemohl pominout množství rozporů a nejasností ve stěžovatelových výpovědích. Stěžovatel nebyl schopen souvisle a bez rozporů vypovídat o událostech, které byly dle jeho tvrzení natolik závažné, že jej přinutily požádat o mezinárodní ochranu. Jeho azylový příběh je proto třeba pokládat za nevěrohodný a účelový. Stěžovatel věrohodně nedoložil, že byl pronásledován ze strany běloruských státních orgánů.

III. Posouzení Nejvyšším správním soudem

pokračování

[9] Nejvyšší správní soud (dále též „NSS“) posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal, zda napadený rozsudek netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.).

[10] Po konstatování přípustnosti kasační stížnosti se NSS ve smyslu § 104a odst. 1 s. ř. s. zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Není-li tomu tak, NSS takovou kasační stížnost odmítne jako nepřijatelnou. Institut nepřijatelnosti a jeho dopady do soudního řízení správního NSS podrobně vyložil v usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006-39, č. 933/2006 Sb. NSS, ve kterém interpretoval neurčitý právní pojem „*přesah vlastních zájmů stěžovatele*“. O přijatelnou kasační stížnost se dle tohoto usnesení může jednat v následujících typových případech: (1) kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec nebo nebyly plně vyřešeny judikaturou NSS; (2) kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně; (3) kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit judikaturní odklon; (4) pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele.

[11] Stěžovatel spatřuje přijatelnost kasační stížnosti v tom, že daná věc přesahuje jeho vlastní zájmy, protože se týká pronásledování ze strany běloruských orgánů. NSS neshledal, že by byl naplněn některý ze čtyř výše uvedených důvodů, které zakládají přijatelnost kasační stížnosti. Situaci žadatelů o mezinárodní ochranu z Běloruska, kteří o mezinárodní ochranu požádali z důvodů tvrzených stěžovatelem, tedy pro pronásledování ze strany státních orgánů, se NSS již ve své judikatuře zabýval dostatečným způsobem, jak bude rozebráno níže.

[12] Vzhledem k tomu, že stěžovatel uplatnil v kasační stížnosti také důvod podle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s., zabýval se NSS nejprve tímto důvodem a pro stručnost odkazuje na judikaturu ohledně posouzení toho, jaké vady naplňují tento kasační důvod (viz např. rozsudky NSS ze dne 4. 12. 2003, č. j. 2 Ads 58/2003-75, č. 133/2004 Sb. NSS, nebo ze dne 18. 10. 2005, č. j. 1 Afs 135/2004-73, č. 787/2006 Sb. NSS). Stěžovatel shledává nepřezkoumatelnost napadeného rozsudku v tom, že se krajský soud nevypořádal s námitkou, že kvůli jeho specifickému životu není možné, aby si pamatoval, kdy se staly události, které zmínil v řízení o mezinárodní ochraně. Krajský soud se však k těmto tvrzením vyjádřil v bodě 26. napadeného rozsudku, kde uvedl, že skutečnost, že se stěžovatel řadu let pohyboval v různých evropských státech za pomoci nejrůznějších neplatných nebo pozměněných dokladů či pod cizí identitou, zesiluje pochybnosti o věrohodnosti jím tvrzených azylových důvodů, jelikož v případě důvodného strachu z pronásledování v zemi původu by namísto ilegálního pobytu požádal o mezinárodní ochranu v první bezpečné zemi. Krajský soud poté podrobně popsal, v čem spočívaly jednotlivé nesrovnalosti ve stěžovatelových výpovědích. Krajský soud též dostatečným způsobem odůvodnil, proč bylo možné po stěžovateli požadovat, aby si pamatoval důležitá data svého azylového příběhu. Napadený rozsudek tak netrpí vadou nepřezkoumatelnosti.

[13] Stěžovatel věcně namítá nesprávné posouzení hrozby pronásledování ze strany běloruských státních orgánů. Dle ustálené judikatury platí, že ačkoliv je Bělorusko autoritářským a nedemokratickým státem, nelze žadateli z této země udělit

mezinárodní ochranu bez dalšího, a to ani po posledních prezidentských volbách, napadení Ukrajiny Ruskem či po uvalení sankcí ze strany Evropské unie (viz usnesení NSS ze dne 12. 12. 2023, č. j. 10 Azs 238/2023-30, bod 7, nebo ze dne 22. 2. 2024, č. j. 2 Azs 350/2023-27, bod 13). I žadatel, jehož domovským státem je Bělorusko, musí podrobně vypovědět svůj azylový příběh a tvrdit, že mu v Bělorusku pravděpodobně (nikoli hypoteticky) hrozí nebezpečí pronásledování z důvodů podle § 12 zákona o azylu; případně že mu hrozí reálné nebezpečí vážné újmy ve smyslu § 14a odst. 2 téhož zákona (srov. usnesení NSS ze dne 23. 3. 2023, č. j. 3 Azs 298/2022-41, bod 6). Žalovaný a krajský soud srozumitelným a dostatečným způsobem odůvodnili svůj závěr o tom, že stěžovatel výše uvedenou povinnost nesplnil, jelikož jeho azylový příběh nebyl věrohodný kvůli mnoha podstatným rozporům v jeho výpovědích. Stěžovatelovo obecné tvrzení uvedené v kasační stížnosti o tom, že ví o několika lidech, kteří byli ve stejné situaci jako on a byli běloruskými státními orgány zadrženi a mučeni, tento závěr není schopno bez dalšího vyvrátit.

[14] Co se týče věrohodnosti stěžovatelova azylového příběhu, z ustálené judikatury vyplývá, že závěr o tom, že azylový příběh žadatele o mezinárodní ochranu či jeho část jsou nevěrohodné, je podmíněn důsledným přezkoumáním hodnověrnosti této výpovědi, na což se má zaměřit pohovor s žadatelem a jeho výpověď má být následně řádně vyhodnocena dle obecně uznávaných indikátorů hodnověrnosti (věrohodnosti), jak jsou v podstatě shrnuty v čl. 4 odst. 5 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/95/EU ze dne 13. 12. 2011 o normách, které musí splňovat státní příslušníci třetích zemí nebo osoby bez státní příslušnosti, aby mohli požívat mezinárodní ochrany, o jednotném statusu pro uprchlíky nebo osoby, které mají nárok na doplňkovou ochranu, a o obsahu poskytnuté ochrany (kvalifikační směrnice). Mezi tyto indikátory patří zejména vnitřní a vnější konzistentnost žadatelovy výpovědi, otázka, zda je tato výpověď dostatečně konkrétní, její plausibilita ve světle relevantních informací o zemi původu atd. (srov. rozsudky NSS ze dne 25. 6. 2015, č. j. 4 Azs 71/2015-54, č. 3279/2015 Sb. NSS, nebo ze dne 12. 4. 2021, č. j. 5 Azs 97/2019-41). Tyto požadavky žalovaný splnil, když se stěžovatelem provedl pohovor, který poté vyhodnotil a v napadeném rozhodnutí řádně vysvětlil, v čem konkrétně shledal rozpory ve stěžovatelových tvrzeních. Jednotlivými rozpory se poté detailně zabýval i krajský soud, přičemž jeho závěry nemůže vyvrátit stěžovatelova obecná kasační námitka ohledně života plného změn a existenčních nejistot.

IV. Závěr a náklady řízení

[15] Nejvyšší správní soud kasační stížnost jako nepřijatelnou odmítl podle § 104a s. ř. s.

[16] O náhradě nákladů řízení soud rozhodl podle úspěchu ve věci v souladu s § 60 odst. 1 větou první s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. (k tomu srov. usnesení rozšířeného senátu ze dne 25. 3. 2021, č. j. 8 As 287/2020-33, č. 4170/2021 Sb. NSS). Stěžovatel v řízení úspěch neměl, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému, který by jinak měl právo na náhradu nákladů řízení, žádné náklady v řízení o kasační stížnosti nevznikly. Žádný z účastníků proto nemá právo na náhradu nákladů řízení.

[17] Usnesením krajského soudu ze dne 28. 12. 2022, č. j. 33 Azs 36/2022-22, byl stěžovateli ustanoven zástupcem Mgr. Michal Halva, advokát s nynějším sídlem Soběšická 821/151, Brno. Dle § 35 odst. 10 s. ř. s. věty poslední platí, že zástupce ustanovený v řízení před krajským soudem, je-li jím advokát, zastupuje navrhovatele i v řízení o kasační

pokračování

stížnosti. Hotové výdaje a odměnu za zastupování platí v takovém případě stát (§ 35 odst. 10 ve spojení s § 120 s. ř. s.). Kasační stížnost zjevně sepsal sám stěžovatel, který v ní i požádal o opětovné ustanovení již ustanoveného zástupce. NSS o této žádosti na základě výše uvedeného nerozhodoval, o čemž informoval ustanoveného zástupce přípisem ze dne 7. 5. 2024 (č. l. 27 spisu NSS). Ustanovený zástupce v řízení o kasační stížnosti neučinil žádný úkon, za který by mu náležela odměna dle vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů, neboť pouze zaslal NSS sdělení, že je plátcem daně z přidané hodnoty. NSS proto ustanovenému zástupci odměnu za zastupování v řízení o kasační stížnosti nepřiznal.

P o u č e n í: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 30. května 2024

JUDr. Pavel Molek
předseda senátu